

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЗІ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗМІЦНЮВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ
КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ**

О. І. Міхеєнко

*Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка,
Інститут фізичної культури (Суми, Україна)*

E-mail: OMikheenko@yandex.ru

Мета статті: визначити складові компетенції професійної компетентності майбутніх фахівців зі здоров'я людини щодо застосування здоров'язміцнювальних технологій. У статті схарактеризовано особливості компетентнісного підходу як нової парадигми сучасної освіти. Розглянуто шляхи підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців зі здоров'я людини на засадах компетентнісного підходу. Визначено складові компетенції професійної компетентності майбутніх фахівців зі здоров'я людини щодо застосування здоров'язміцнювальних технологій. Професійну компетентність фахівця зі здоров'я людини визначають відповідні знання, уміння та навички, ціннісні орієнтації, мотиви діяльності, розуміння себе та навколишнього світу, відносини з людьми, здатність до розвитку свого творчого потенціалу. Загальну готовність майбутнього фахівця зі здоров'я людини до застосування здоров'язміцнювальних технологій пропонується визначати за рівнем сформованості інтегральної професійної компетентності, яка складається з двох блоків компетенцій: ключових (загальних) та спеціальних (професійних). Останні, у свою чергу, поділяються на соціальні, загальнонаукові та фахові компетенції.

Доведено, що професійна підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини потребує пошуку й застосування нових шляхів, засобів, форм навчання та організації навчально-виховного процесу. Значний потенціал для розвитку особистості майбутнього фахівця зі здоров'я людини та його успішної самореалізації в майбутній професійній діяльності має компетентнісний підхід.

Ключові слова: компетентнісний підхід, професійна підготовка, фахівці зі здоров'я людини, здоров'язміцнювальні технології.

Міхеєнко А. И. Профессиональная подготовка будущих специалистов по здоровью человека к применению здоровьеукрепляющих технологий в

контексте компетентного підходу. Цель статьи: определить составляющие компетенции профессиональной компетентности будущих специалистов по здоровью человека в отношении применения здоровьесберегающих технологий. В статье дана характеристика особенностей компетентного подхода как новой парадигмы современного образования. Рассмотрены пути повышения качества профессиональной подготовки будущих специалистов по здоровью человека на основе компетентного подхода. Определены составляющие компетенции профессиональной компетентности будущих специалистов по здоровью человека в отношении применения здоровьесберегающих технологий. Профессиональную компетентность специалиста по здоровью человека определяют соответствующие знания, умения и навыки, ценностные ориентации, мотивы деятельности, понимание себя и окружающего мира, отношения с людьми, способность к развитию своего творческого потенциала. Общую готовность будущего специалиста по здоровью человека к применению здоровьесберегающих технологий предлагается определять по уровню сформированности интегральной профессиональной компетентности, которая состоит из двух блоков компетенций: ключевых (общих) и специальных (профессиональных). Последние, в свою очередь, подразделяются на социальные, общенаучные и профессиональные компетенции. Доказано, что профессиональная подготовка будущих специалистов по здоровью человека требует поиска и применения новых путей, средств, форм обучения и организации учебно-воспитательного процесса. Значительный потенциал для развития личности будущего специалиста по здоровью человека и его успешной самореализации в будущей профессиональной деятельности имеет компетентный подход.

Ключевые слова: компетентный подход, профессиональная подготовка, специалисты по здоровью человека, здоровьесберегающие технологии.

Постановка проблеми. Підвищення якості професійної освіти сьогодні для всього світового педагогічного співтовариства є однією з актуальних проблем, розв'язання якої пов'язується з модернізацією змісту педагогічного процесу, а також переосмисленням його мети й результату. На цьому підґрунті був сформований компетентнісний підхід, якій розглядається нині й у контексті Болонського процесу. На думку багатьох освітян, реалізація цього підходу формує нове бачення самого змісту освіти, а також сприяє переорієнтації традиційних когнітивних тенденцій вищої освіти, її методів і технологій. Крім того, він зберігає культурно-історичні, етнічні та соціальні цінності, якщо компетентності, що становлять його основу, розглядати як складні особистісні утворення, які містять інтелектуальні, емоційні і моральні складові [1, 2, 6, 7, 10].

Сутність попередньої освітньої парадигми, яка була чільною тривалий час і нині практикується значною частиною викладачів, становить теоретичне обґрунтування номенклатури, ієрархії знань, умінь і навичок (ЗУН), методик їх

формування, контролю та оцінювання. Утім, сучасні світові тенденції висувають нові вимоги, пов'язані зі входженням людини в соціальний простір і з продуктивною адаптацією в ньому. Перед освітньою галуззю постає нове завдання: досягнення повнішого особистісного і соціально інтегрованого результату. Світові перетворення, що поступово накопичувалися, зумовили переорієнтацію освітнього напрямку й формування нової парадигми результату освіти. Характерною особливістю сучасних тенденцій в освіті є спрямованість на розвиток творчої ініціативи, самостійності, конкурентоспроможності, мобільності майбутніх фахівців. Найбільш адекватним визначенням такого інтегрального соціально-особистісно-діяльнісного феномена як результат освіти в сукупності мотиваційних, ціннісних і когнітивних складових, стало поняття «компетенція/компетентність».

Сучасний процес входження України до європейського освітнього й наукового простору пов'язаний з підвищенням вимог до рівня професійної компетентності майбутніх фахівців, зокрема, зі здоров'я людини, від якості підготовки яких значною мірою залежить рівень надання оздоровчих послуг.

Аналіз актуальних досліджень. Слід зазначити, що в різних літературних джерелах та освітніх документах поняття «компетентність» визначається досить неоднозначно. Частіше за все воно тлумачиться як результат освітньої діяльності, що складається з низки компонентів, серед яких: відповідність особи (спеціаліста) вимогам, критеріям, стандартам у певних галузях діяльності; володіння необхідними знаннями, уміннями, навичками й компетенціями (компетентностями); здатність і досвід їх застосування; особистісні якості, що визначають здатність особи впевнено домагатись результатів і володіти ситуацією; комунікативна складова, спрямована на ефективну взаємодію з іншими членами команди тощо [8].

Отже, поняття «компетентність» охоплює не тільки професійні знання, навички і досвід у спеціальності, а й ставлення до справи, певні вподобання, інтереси й прагнення, здатність ефективно застосовувати знання та уміння, особистісні якості з метою забезпечення необхідного результату на конкретному робочому місці в конкретних умовах. У цьому контексті поняття «компетентність» дедалі більше набуває особистісного сенсу, оскільки включає суб'єктивний досвід людини, її потреби, інтереси, почуття, бажання, мотиви діяльності, ціннісні орієнтації, соціальні і громадські уявлення загалом, тобто стає особистісно усвідомленою характеристикою.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття «компетентність» визначається як властивість за значенням «компетентний». // Поінформованість, обізнаність, авторитетність. «Компетентний» тлумачиться як: 1. Який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре

обізнаний; тямущий. // Який ґрунтується на знанні; кваліфікований. 2. Який має певні повноваження; повноправний, повновладний [3, с. 560].

Міжнародний департамент стандартів навчання та освіти розглядає поняття «компетентність» як здатність кваліфіковано й успішно реалізовувати діяльність, виконувати завдання або роботу. Компетентність охоплює знання і навички, що дозволяють фахівцю ефективно здійснювати функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професії або діяльності. Компетентність можна оцінювати за такими показниками: знання, вміння, навички, навчальні досягнення [12].

Серед науковців не існує єдності в розумінні сутності термінів «компетенція» й «компетентність». Поняття «компетенція», на думку деяких вчених, є дещо вузьчим від «компетентності» і похідним від нього. Так, Н. Волкова пропонує таку дефініцію: «Компетенція (лат. *competere* — добиватися, бути відповідними) — загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню» [4, с. 410].

Компетенція є соціально закріпленим освітнім результатом реалізації компетентностей. Компетентність визначається як об'єктивна категорія, що фіксує суспільно визнаний комплекс певного рівня знань, умінь, навичок, ставлень, завдяки яким фахівець здатний здійснювати поліфункціональні, поліпредметні, культуродоцільні види діяльності. Поняття «компетенція/компетентність» характеризує кінцевий результат навчання і набуває значення «знаю як» на відміну від раніше прийнятого орієнтиру в педагогіці «знаю що» [8].

У сучасних умовах ринкової економіки дедалі більше стають затребуваними фахівці, які не стільки знають, як володіють певним набором компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків, без яких теоретична поінформованість втрачає свою цінність. За компетентнісної моделі підготовки фахівця мета і завдання освіти пов'язані як з об'єктами і предметами праці, виконанням конкретних функцій, так і з міждисциплінарними інтегрованими вимогами до результату освітнього процесу. Як зазначав Дж. Равен, компетентність, на відміну від звичних знань, умінь і навичок, можна виміряти тільки з урахуванням мотивації на відповідне досягнення. Отже, категорія компетенції змістовно наповнюється власне особистісними складовими, наприклад, мотивацією. На думку Т. Ковальнової, знання, вміння й навички є переважно елементами культурних цінностей, натомість компетентності — це здебільшого характеристики ринкової економіки, які беруть свій початок не в педагогіці, а у сфері економіки, управління та підготовки кадрів [9].

Отже, компетентнісний (лат. *competentis* — належний, відповідний) підхід передбачає аксіологічні, мотиваційні, рефлексивні, когнітивні, операційно-технологічні та інші результати навчання, які відображають розширення не тільки знань, умінь і навичок, а й досвіду емоційно-ціннісного ставлення до дійсності. Поняття компетентності містить не тільки когнітивну й операційно—технологічну складові, а й мотиваційну, етичну, соціальну та поведінкову; воно відображає результати навчання (знання і вміння), систему ціннісних орієнтацій, звички тощо.

Професійну компетентність не можна розглядати поза індивідуальністю фахівця, адже людина засвоює необхідні знання, уміння й навички в особистісному контексті. Опанувати професійну майстерність можна тільки на індивідуально-творчому рівні. Будь-які професійні знання, перш ніж бути реалізованими в діяльності, наповнюються ціннісними значеннями, стають внутрішнім переконанням фахівця, частиною його власних оцінних і понятійних категорій, установок, поведінкових стереотипів. Професійно значущі індивідуальні якості формують певну системну організацію свідомості, де зовнішні характеристики й вимоги діяльності перебудовуються, створюючи індивідуальну неповторність фахівця [6].

Міжнародною комісією Ради Європи визначено й охарактеризовано групи ключових компетенцій, а саме: соціальні, полікультурні, комунікативні, інформаційні, саморозвитку і самоосвіти, продуктивної творчої діяльності. Очевидно, що ключові компетенції, по суті, є соціальними, оскільки в узагальненому вигляді відображають особливості взаємодії, спілкування, застосування інформаційних технологій, тобто адекватний вияв соціального життя людини в сучасному суспільстві. Тому поряд з поняттям «компетентність» як синонім використовується дефініція «базова навичка». При цьому компетентнісне визначення базових навичок охоплює особистісні та міжособистісні якості, здібності, навички і знання, які мають вияв у різних формах і різноманітних ситуаціях трудової діяльності та соціального життя [7].

З-поміж ключових компетенцій можна виокремити компетентності, які стосуються всіх форм і типів діяльності людини, а саме: компетенція пізнавальної діяльності (постановка і вирішення пізнавальних завдань, нестандартні рішення, створення і вирішення проблемних ситуацій, продуктивне і репродуктивне пізнання, дослідження, інтелектуальна діяльність); компетенції діяльності (гра, навчання, праця; засоби і способи діяльності: планування, проектування, моделювання, прогнозування, дослідницька діяльність, орієнтація в різновидах діяльності); компетенції інформаційних технологій (сприйняття, опрацювання інформації; перетворення

інформації (читання, конспектування), мас-медійні, мультимедійні технології, комп'ютерна грамотність; володіння інтернет-технологією).

Зазначені компетенції, реалізуючись у поведінці й діяльності людини, стають її особистісними якостями, властивостями. Відповідно, вони стають компетентностями, які охоплюють і мотиваційні, і смислові, і стосункові, і регуляторні складові, поряд з когнітивними (знаннями) і досвідом.

Аналіз різних підходів до визначення понять «компетенція/компетентність» дозволив дійти деяких висновків. По-перше, дослідники зазначають діяльнісну, актуальну сутність компетентності, наголошуючи, що, на відміну від знаннєвої характеристики, тобто характеристики «що», тут акцентується спосіб і характер дій «як». По-друге, більшість дослідників виокремлює особистісну, зокрема мотиваційну характеристику компетентності. По-третє, фіксується складний характер цього явища як у його визначенні, так і в оцінці.

Мета статті — визначити складові компетенції професійної компетентності майбутніх фахівців зі здоров'я людини щодо застосування здоров'язміцнювальних технологій.

Виклад основного матеріалу. Реалізація компетентнісного підходу в професійній освіті полягає в тому, що в процесі підготовки й перепідготовки фахівця виникає ідея відкритого замовлення на зміст освіти. Це замовлення офіційно сформульоване в Державному стандарті вищої освіти, у галузевих стандартах, у міжнародних документах. Поки науковці дискутують з приводу сутності та складових професійної компетентності, поняття «професійна компетентність» фігурує в нормативних актах, які регулюють сферу вищої освіти в Україні. Це поняття вживається для визначення якості вищої освіти та вимог до випускника ВНЗ. Зокрема, якість вищої освіти визначається як сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника вищого навчального закладу відображає мету і завдання вищої освіти та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі галузей економіки держави та вимоги до його компетентності, інших соціально важливих якостей, систему виробничих функцій і типових завдань діяльності й умінь для їх реалізації.

Виходячи з наведеного нормативного підходу, професійна компетентність випускника ВНЗ — це якісний результат вищої освіти в Україні. Галузевими стандартами вищої освіти України запроваджується модель професійної компетентності фахівця, що має назву «освітньо-

кваліфікаційна характеристика». Отже, компетентнісний підхід в освіті України фактично запроваджений на державному рівні [5].

Зважаючи на нормативне тлумачення поняття професійної компетентності, урахувавши міжнародні підходи до цієї проблеми, поняття «професійна компетентність фахівця» можна визначити як його готовність і здатність ефективно виконувати професійну діяльність згідно з суспільними вимогами до професії та демонструвати належні особисті якості, основу яких становлять відповідні знання, уміння, навички, емоції, мотивація, воля, морально-етичні цінності та досвід. Професійна компетентність передбачає здатність фахівця компенсувати свої слабкі сторони завдяки мобілізації інших ресурсів.

Згідно із системою державних стандартів вищої освіти основна мета педагогічного процесу вищої школи — це підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності. У свою чергу, основним критерієм професійної підготовки є формування в студентів здатностей вирішувати завдання професійної діяльності. Формування здатностей можливе шляхом оволодіння системою умінь із розв'язання типових завдань професійної діяльності фахівця, що є відображенням наявності цих здатностей. Крім того, концептуальне підґрунтя державних стандартів вищої освіти становить одночасне формування не лише професійних умінь, а й розвиток особистісних характеристик майбутнього фахівця. Звідси випливає, що професійну компетентність фахівця зі здоров'я людини, крім відповідних знань, умінь та навичок, визначають ціннісні орієнтації, мотиви діяльності, розуміння себе та навколишнього світу, відносини з людьми, здатність до розвитку свого творчого потенціалу.

У процесі професійної підготовки майбутніх фахівців зі здоров'я людини формується емоційне і разом з тим усвідомлене ставлення до здоров'я, що ґрунтується на позитивних інтересах і потребах, прагненні до вдосконалення власного здоров'я, до розвитку своєї творчості та духовного світу, усвідомленому сприйнятті соціуму і дбайливому ставленні до здоров'я оточуючих. Результат такої підготовки має свій вияв у формуванні культури здоров'я. Ефективність виховного процесу є тим вищою, чим більше він збагачує та перебудовує сферу особистості, сприяє розвитку її інтелектуальної та емоційно-вольової активності. Розвиток професійної самосвідомості і творчого оздоровчого мислення суб'єкта навчання на рівні взаємодії зі знаннями, вміннями та навичками створює оптимальні умови для подальшого розвитку професійної готовності.

Здоров'я майбутнього фахівця будь-якої сфери сьогодні розглядається як головна складова людського капіталу, як важливий ресурс особистісного та професійного зростання. Однак, якщо йдеться про фахівця оздоровчої сфери, то

Засоби навчальної та науково-дослідної роботи

його особиста поведінка і зовнішній вигляд мають неабияке значення не тільки з погляду збереження та зміцнення власного здоров'я, реалізації професійного потенціалу, якості надання професійних послуг, а й з позицій показовості тих оздоровчих заходів, які він практикує.

Формування свідомого ставлення до свого здоров'я, усвідомлення його значущості з погляду ефективності й продуктивності майбутньої професійної діяльності слід розпочинати під час навчання студентів. Зрозуміло, що молодий спеціаліст у своїй професійно-практичній діяльності з формування настанов на здоровий спосіб життя та побудови індивідуальної оздоровчої програми використовуватиме власний практичний досвід та знання, набуті під час навчання.

Підготовка майбутнього фахівця — досить складний процес, чинники якого взаємопов'язані і взаємозалежні. Засвоєння знань, на основі яких відбувається набуття навичок практичної діяльності, є важливою передумовою для розвитку здібностей та якостей студента, які в майбутньому стають визначальними для професійного становлення і реалізації. Водночас формування і розвиток професійних якостей студента сприяють розвитку його особистісних якостей. Процес розвитку детермінований наявними знаннями.

Змістовий компонент системи професійної підготовки фахівця зі здоров'я людини має бути представлений елементами змісту (цикли дисциплін, предмети, теми, програмні питання тощо), які здатні забезпечити формування готовності до виконання професійних обов'язків та необхідного рівня компетентності. Для оздоровчої освіти, незважаючи на її тісні зв'язки зі сферою охорони здоров'я та фізичною культурою, актуальною є проблема визначення спектру знань, необхідних саме фахівцеві з оздоровлення, ураховуючи специфіку його професійної діяльності. Таким чином, зміст навчання планується не як навчальний предмет, а як предмет навчальної діяльності, що поступово трансформується в предмет професійної діяльності. Зміст підготовки фахівців зі здоров'я людини різного профілю значною мірою відрізнятиметься (наприклад, учитель з основ здоров'я молодших або старших класів, фахівець оздоровчої фізичної культури, фітнес-тренер, фізреабілітолог, фахівець зі здоров'я людини тощо).

Ефективність навчання визначається, серед іншого, сформованістю у студентів потреби в знаннях. Мотив як спонукальна сила навчально-пізнавальної діяльності стимулює оволодіння студентами змістом освіти. Стійкий результат можуть забезпечити глибокі знання в поєднанні з професійною самосвідомістю, які разом становлять підґрунтя потужної мотивації.

Оскільки наука про здоров'я є порівняно молодою галуззю, розвиток якої тільки-но розпочався, на етапі її становлення не вдалося уникнути певних суперечностей під час розгляду окремих питань, дискусійність вирішення яких зумовлена складністю предмета дослідження — здоров'я людини, адже людський організм як біосистема найбільшою мірою віддзеркалює філософські закони буття і тому вимагає до себе діалектичного підходу. Однобічне розуміння мети і завдань підготовки фахівців оздоровчої галузі викликає певні труднощі, пов'язані з підбором, адаптацією і цілеспрямованим використанням змісту певних знань.

Наведені причини спонукали до більш докладного вивчення складових змісту знань про здоров'я, головних чинників здоров'я, найбільш ефективних напрямів процесу оздоровлення та сутності здоров'язміцнювальних технологій, які є важливими для фахівців зі здоров'я людини. Дослідження існуючих на сьогодні знань про здоров'я й окремих складових змісту дисциплін оздоровчого спрямування дозволив серед комплексу чинників, що спричинюють розлад функціонального стану організму пересічного індивіда, визначити найголовніші, тобто відшукати саме ті знання, необхідність вивчення яких детермінована особливостями професійної діяльності фахівців оздоровчої сфери.

Беручи до уваги зазначене, загальну готовність майбутнього фахівця зі здоров'я людини до застосування здоров'язміцнювальних технологій ми пропонуємо визначати за рівнем сформованості інтегральної професійної компетентності, яка складається з двох блоків компетенцій — ключових (загальних) та спеціальних (професійних). Останні, у свою чергу, поділяються на соціальні, загальнонаукові та фахові компетенції.

Нами визначено такі ключові (загальні) компетенції:

1) здатність до пізнавальної діяльності та самоосвіти, оволодіння способами діяльності, спрямованими на саморозвиток особистості;

2) здатність отримувати й застосовувати інформацію, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій;

3) здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з питань оздоровлення організму людини;

4) спроможність виконувати завдання, виявляти креативність, продукувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення й шляхи розв'язання проблемних ситуацій;

5) здатність реалізовувати заплановане;

б) здатність відповідати за результати своїх дій.

Засоби навчальної та науково-дослідної роботи

До спеціальних (професійних) компетенцій, на нашу думку, належать:

1) соціальні компетенції:

- а) здатність здійснювати аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку активності населення у сфері оздоровлення на національному й міжнародному рівні;
- б) здатність до використання нормативних і правових документів у сфері збереження та зміцнення здоров'я людини;
- в) здатність оцінювати рівень здоров'я, здійснювати моніторинг рівня індивідуального та громадського здоров'я;
- г) здатність аналізувати спосіб життя особи, його вплив на здоров'я, консультиувати та надавати рекомендації з питань здорового способу життя;
- д) здатність дотримуватися правил і норм здорового способу життя, пропагувати його;

2) загальнонаукові компетенції:

- а) здатність до розуміння сутності та принципів побудови теоретичної і практичної діяльності у сфері оздоровлення на основі знань з філософії та інших наук про людину та людський організм;
- б) здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про будову та функції організму людини в цілому та його окремих органів і систем органів;
- в) здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про основні фактори навколишнього середовища та їх вплив на здоров'я людини;
- г) здатність аналізувати здоров'я як системну категорію;
- д) здатність визначати перспективні шляхи управління здоров'ям;
- е) здатність до розуміння закономірностей формування індивідуального здоров'я, умов його збереження і зміцнення;

3) фахові компетенції:

- а) здатність здійснювати оцінку рухової активності особи, надавати рекомендації, розробити індивідуальну програму оздоровлення із застосуванням фізичних вправ;
- б) здатність здійснювати оцінку раціону харчування, консультиувати та надавати рекомендації з питань оздоровчого харчування;
- в) здатність надавати рекомендації з питань ендоекології, складати індивідуальну програму детоксикації організму з використанням широкого спектру очищувальних процедур;
- г) здатність консультиувати та надавати рекомендації щодо застосування голодування;

- д) здатність надавати рекомендації щодо профілактики та засобів боротьби зі шкідливими звичками;
- е) здатність аналізувати психоемоційний стан, консультувати та надавати рекомендації щодо профілактики та усунення наслідків психоемоційного стресу, покращення психоемоційного стану людини;
- є) здатність впроваджувати процедури загартування повітрям, водою, землею та сонячними променями.

Слід зазначити, що компетентнісний підхід є лише однією з площин дослідження такого складного явища, як освіта в загальній ієрархії багаторівневої структури її методологічного аналізу [11]. Цей підхід у своєму первинному варіанті, запропонованому розробниками ключових компетенцій для молодих європейців, покликаний лише посилити спрямованість освіти на операційну складову результату, опанування практичними навичками. Натомість у вітчизняній психолого—педагогічній науці, орієнтованій переважно на ціннісно—смыслову, змістовну, особистісну складові освіти, компетентнісний підхід, не протиставляючись традиційному, тобто ЗУНівському, дозволяє задовольнити потреби в посиленні практико-орієнтованості, розширити зміст освіти власне особистісними складовими, що поглиблює її гуманістичну спрямованість.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На сучасному етапі розвитку суспільства компетентнісний підхід є важливим напрямом модернізації освітньої галузі, покликаним задовольнити актуальні потреби сучасного суспільства, особливо ринку праці. Професійна підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини потребує пошуку й застосування нових шляхів, засобів, форм навчання, нової організації навчально-виховного процесу. Передбачаючи якісні зміни, компетентнісний підхід має значний потенціал для розвитку особистості майбутнього фахівця зі здоров'я людини та його успішної самореалізації в майбутній професійній діяльності.

Подальшого дослідження потребує необхідність деталізації кожної із зазначених компетенцій, визначення умов їх формування та засобів діагностування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авчинникова С. О. Здоровьесберегающая деятельность как условие формирования валеологической компетентности будущих специалистов социальной работы [Электронный ресурс] / С. О. Авчинникова // Вестник Томского государственного педагогического университета. — 2010. — Вып. 1 (108). — С. 79–82. — Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/zdoroviesberegayuschaya->

deyatelnost-kak-uslovie-formirovaniya-valeologicheskoy-kompetentnosti-buduschih-spetsialistov-sotsialnoy

2. Бойчук Ю. Д. Компетентнісний підхід до формування еколого-валеологічної культури майбутнього вчителя / Ю. Д. Бойчук // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. — Х. : ХДАДМ (ХХІІІ), 2009. — №7. — С. 26–30.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. — 1736 с.

4. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. — 4-ге вид., стереотип. — К. : Академвидав, 2012. — 616 с.

5. Галузевий стандарт вищої освіти України; освітньо-кваліфікаційна характеристика; освітньо-професійна програма підготовки; засоби діагностики якості вищої освіти бакалавра галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини». — К., 2013. — 60 с.

6. Заблоцька О. С. Компетентність, кваліфікація, компетенція як ключові категорії компетентнісної парадигми вищої освіти / О. С. Заблоцька // Вісник Житомирського державного університету. — 2008. — Вип. 39. — С. 52–56.

7. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно—целевая основа компетентностного подхода в образовании / И. А. Зимняя. — М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. — 42 с.

8. Іванова С. В. Функціональний підхід до визначення професійної компетентності вчителя біології та організація її вдосконалення в закладі післядипломної освіти / С. В. Іванова // Вісник Житомирського державного університету. — 2008. — Вип. 42. — С. 106–110.

9. Ковалева Т. М. Компетентностный подход как идея открытого заказа на содержание школьного образования в контексте русской культуры [Электронный ресурс] / Т. М. Ковалева // Интернет-журнал «Эйдос». — 2007. — 30 сентября. — Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-4.htm>.

10. Конох А. П. Сутність та структура професійно-педагогічної компетентності як найвищого рівня педагогічної майстерності / А. П. Конох // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. — 2004. — № 12. — С. 20–28.

11. Наукові підходи до педагогічних досліджень : колективна монографія / за заг. ред. д. пед. наук, проф., чл.-кор. НАПН України В. І. Лозової. — Х. : Вид-во Віровець А. П. «Апостроф», 2012. — 348 с.

12. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. — 2-ге вид., доп. — К. : Академвидав, 2010. — 456 с.

ABSTRACT

**PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE HEALTH SPECIALISTS TO USE
HEALTH-IMPROVING TECHNOLOGIES IN THE CONTEXT
OF THE COMPETENCY APPROACH**

O. I. Mikheenko

*A. S. Makarenko Sumy State Pedagogical University, Institute of Physical
Culture (Sumy, Ukraine)*

E-mail: OMikheenko@yandex.ru

The article characterizes features of a competence approach as a new paradigm of modern education. The ways of improving the quality of professional training of health specialists on the basis of competence-based approach. Also there were defined components of the professional competence of future specialists in human health as for the use of health-improving technologies.

The competence is defined as an objective category that captures the socially recognized set of specific knowledge, skills, attitudes, through which an expert is able to perform multi-functional, multi-subject, cultural-expedient activities. The professional competence of a health professional determines the appropriate knowledge and skills, values, motives, activities, understanding of ourselves and the world, relationships with people, the ability to develop their creative potential. Overall readiness of the future of a health professional before the use of health-improving technologies we propose to determine on the level of formation of integrated professional competence, which consists of two units of competencies: key (general) and specific (professional). The latter, in turn, is divided into social, general and professional competences.

Keywords: competence approach training, professionals from health, health-improving technology.